

TEAM TEACHING АБО КОМАНДНЕ ВИКЛАДАННЯ

Кривонос Мирослава Петрівна

асистент

Кафедра комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Україна

Класична класно-урочна система освіти передбачає таку модель навчання, коли один учитель працює з цілим класом, самостійно викладає матеріал, стежить за дисципліною, перевіряє роботу учнів на уроці і якість виконання домашніх завдань, допомагає тим, хто не встигає і одночасно намагається зацікавити більш успішних учнів. Це досить часто призводить до того, що хтось із учнів залишається без уваги вчителя, хтось навмисне «ховається» за спинами однокласників, а вчитель перевантажений і знаходиться на межі вигорання.

У США ще в 1960-х роках з'явилася нова концепція викладання, коли з одним класом або частіше з паралеллю в одному приміщенні працює група вчителів, між якими розподілені обов'язки: один вчитель може пояснювати новий матеріал, інший пізніше працює з групою учнів, які потребують додаткового пояснення, третій розробляє і проводить практичні завдання тощо. Прикладом такої системи є Westwood High School в Аризоні.

Цей новий підхід до викладання має назву «team teaching» (командне викладання). Головна ідея такого підходу полягає в розподілі ролей і завдань між учителями під час освітнього процесу з врахуванням навчального плану, індивідуальних інтересів та потреб учнів.

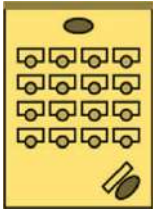
Пандемія COVID-19 посприяла інтенсивнішому впровадженню такої моделі навчання і в інших країнах. Під час онлайн-навчання все частіше почали використовувати такий підхід, коли один вчитель готує і пояснює новий матеріал, а інші одночасно працюють з учнями в чаті або окремих групах онлайн, виконуючи практичні завдання, перевіряючи рівень засвоєння знань тощо. Після виходу на звичайне навчання такий підхід продовжили і далі ефективно застосовувати.

Командне викладання – це новий досвід для педагогів, які готові до інновацій. Використання такої моделі навчання вимагає, передусім, готовності до змін самих педагогів, підтримки адміністрації закладу освіти, адже, окрім перерозподілу обов'язків між працівниками освіти, можливі зміни в оформленні документації, зміни в розкладі занять, додаткові витрати на забезпечення освітнього процесу, чіткого планування і узгодження дій під час освітнього процесу між педагогами та здійснення необхідних пристосувань навчальних видів діяльності тощо.

Тобто, це така модель навчання, де педагоги працюють разом: планують, організовують, викладають, інструктують, оцінюють одночасно одних і тих самих учнів в єдиному фізичному просторі. Ця модель може працювати з різною кількістю вчителів і учнів.

Виділимо основні моделі колективного викладання.

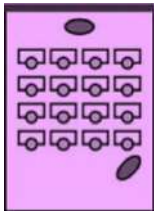
1. Один вчить, інший – спостерігає.

При такій організації освітнього процесу ролі між педагогами розподілені таким чином, що один з них бере всю відповідальність на себе, повністю забезпечуючи процес навчання. Така модель найчастіше застосовується для підтримки молодого фахівця.

При цьому один вчитель знаходиться в основній частині класу, а інший в ролі спостерігача, не привертаючи до себе увагу, в кінці класу.

2. Один навчає, інший – асистент (доповнююче викладання).

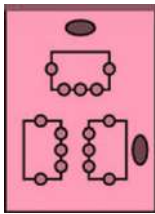

При такій організації освітнього процесу один педагог викладає основний матеріал, а інший доповнює його, додає приклади, пояснює складні моменти, надаючи допомогу учням.

Така модель ефективна при вивченні нової або складної теми, коли треба все «розкласти по полицкам».

При цьому один вчитель знаходиться в основній частині класу, а інший переміщається по класу, консультуючи учнів.

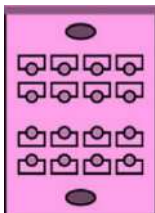
3. Станційне викладання.

При станційному викладанні клас ділиться на зони (станції). Перед заняттям вчителі ділять між собою навчальний зміст, і кожен готує свою частину уроку. Під час уроку педагоги працюють з певною групою учнів, маючи можливість змінити групи учнів (стації). Інші станції знаходяться під

наглядом помічника вчителя.

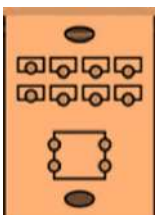
4. Паралельне викладання.

Така модель викладання передбачає, що педагоги працюють одночасно з різними групами класу. Клас перед тим ділиться навпіл. Вони працюють кожен зі своєю групою окремо.

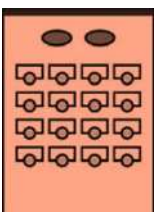
Основною перевагою паралельного викладання є зменшення кількості учнів, з якими працює один учитель, що дає змогу індивідуалізувати навчальний процес і краще врахувати індивідуальні потреби окремих учнів.

5. Альтернативне викладання.

Поки один учитель веде основний урок, інший в окремому місці класу працює з невеликою групою учнів, які потребують допомоги або навпаки, з метою глибшого вивчення матеріалу. При цьому малій групі не потрібно інтегруватися з поточним уроком. Особливість даної моделі в тому, що учні діляться на групи за рівнем знань.

6. Викладання в команді (взаємне викладання).

Така модель викладання передбачає, що педагоги працюють одночасно з усім класом. Вони працюють як рівноправні партнери, які разом ведуть урок, доповнюючи один одного. Також вони можуть пояснювати один і той самий

матеріал, але з різних точок зору, створюючи під час уроку проблемну ситуацію, викликаючи тим самим жваве обговорення.

Обидва педагоги знаходяться в основній частині класу, доповнюючи один одного та контролюючи освітній процес і дисципліну.

Зауважимо, що командне викладання надзвичайно ефективно в закладах з інклюзивною формою навчання. Реформа «Нова українська школа» базується на принципі того, що кожна дитина має можливість бути залученою до освітнього процесу, кожний заклад освіти повинен створити максимально сприятливе середовище для всіх здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей. Практика впровадження інклюзії в закладах освіти показала необхідність налагодження спільного викладання педагогічних працівників для позитивної динаміки розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Ретельно спланована робота вчителя та асистента забезпечує кращу якість викладання, ефективність інклюзивного навчання та сприяє професійному розвитку педагога.

Командне викладання у колективах з інклюзивною формою навчання – це така організація навчання у класі, коли учитель та асистент учителя разом здійснюють викладання в єдиному фізичному просторі (класі), у різноманітній за складом групі учнів, серед яких є діти з особливими освітніми потребами.

Загалом, цей спосіб викладання використовується як для задоволення потреб окремих учнів, так і для покращення ефективності викладання в цілому для всіх школярів.

Виокремимо основні компоненти, які необхідні для впровадження командного викладання:

- наявність спільних узгоджених цілей;
- спільне розуміння процесу навчання учнів;
- спільне лідерство;
- рівноцінність учасників;
- співпраця;
- взаємопідтримка.

Таким чином, застосування командного викладання в освітній діяльності має свої переваги:

- покращення якості викладання;
 - підвищення у педагогів рівня професійного задоволення;
 - зменшення рівня професійного вигорання;
 - зменшення навантаження на одного вчителя;
 - розподіл відповідальності між учителями;
 - атмосфера співпраці;
 - більше учнів мають можливість за урок отримати індивідуальну допомогу;
 - більша залученість учнів до освітнього процесу;
 - командна робота;
 - у разі незапланованої відсутності педагога урок все одно відбудеться.
- Проте, поруч із перевагами, звичайно, у командного навчання є і недоліки:

- не всі педагоги готові працювати в команді;
- організаційні труднощі;
- підтримка керівництва;
- збільшення фінансових витрат.

Наразі не можна з впевненістю сказати, чи стане дана модель навчання новим трендом в сучасній системі освіти. Ймовірно, що так, особливо в умовах нестачі вчителів та збільшення попиту на персоналізоване навчання. Але для цього потрібно змінювати не лише формат викладання, а й саму систему освіти.

Список використаних джерел

1. Спільне викладання в інклюзивному класі: метод. матеріали. /Укладач – Софій Н. З., К.:ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 2015. 70 с.
2. Софій Н. Демократична освіта – освіта без упереджень та стереотипів. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство. Київ, 2000. С. 10–14.
3. Психологія командотворення: Ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд: монографія/ В. В. Горбунова. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 380 с.
4. Муха Р.А. Команда, її сутність та особливості розвитку. Ефективна економіка. 2015. №8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4253>